

Міністерство охорони здоров'я України
Вищий державний навчальний заклад України
«Буковинський державний медичний університет»

БУКОВИНСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ ВІСНИК

Український науково-практичний журнал

Заснований у лютому 1997 року

Видається 4 рази на рік

Включений до Ulrichsweb™ Global Serials Directory, наукометричних і спеціалізованих баз даних Google Scholar (США), Index Copernicus International (Польща), Scientific Indexing Services (США), Infobase Index (Індія), НБУ ім. Вернадського, "Джерело"

ТОМ 21, № 3 (83)

2017

Редакційна колегія:

головний редактор Т.М. Бойчук,

Л.О. Безруков, О.Б. Беліков, О.І. Волошин, І.І. Заморський,

О.І. Іващук (перший заступник головного редактора), Т.О. Ілащук, А.Г. Іфтодій,

В.В. Кривецький (заступник головного редактора), В.П. Польовий,

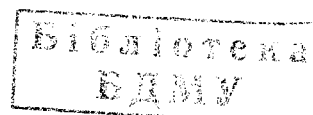
Р.В. Сенютович, І.Й. Сидорчук, В.К. Тащук (відповідальний секретар),

С.С. Ткачук, О.І. Федів (відповідальний секретар)

Наукові рецензенти:

проф. О.І. Волошин, І.І. Заморський, А.Г. Іфтодій

Чернівці: БДМУ, 2017

Редакційна рада:

К.М. Амосова (Київ), В.В. Бойко (Харків),
А.І. Гоженко (Одеса), В.М. Запорожан (Одеса),
В.М. Коваленко (Київ), З.М. Митник (Київ),
В.І. Паньків (Київ), В.П. Черних (Харків),
Герхард Дамман (Швейцарія)

Рекомендовано до друку та до поширення через мережу Інтернет
рішенням вченої ради Вищого державного навчального закладу України
«Буковинський державний медичний університет»
(протокол № 1 від 29 серпня 2017 року)

Буковинський медичний вісник
(Бук. мед. вісник) –
науково-практичний журнал,
що рецензується
Bukovinian Medical Herald
(Buk. Med. Herald)

Заснований у лютому 1997 р.
Видається 4 рази на рік

Founded in February, 1997
Published four times annually

Мова видання: українська,
російська, англійська

Сфера розповсюдження
загальнодержавна, зарубіжна

Свідоцтво про державну
реєстрацію:
серія КВ №15684-4156 ПР
від 21.09.2009

Наказом

Міністерства освіти і науки України
від 06 листопада 2014 року № 1279
журнал

“Буковинський медичний вісник”
включено до
Переліку наукових фахових
видань України

Адреса редакції: 58002, Чернівці,
пл. Театральна, 2
Тел.: (0372) 55-37-54,
52-40-78

Факс: (0372) 55-37-54
e-mail: bmh@bsmu.edu.ua

Адреса електронної версії
журналу в Internet:
<http://www.bsmu.edu.ua>

Секретар редакції
І.І. Павлуник
Тел.: (0372) 52-40-78

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА СУЧАСНОГО ЛІКАРЯ*І.Р. Ніцович, О.М. Юзько, О.А. Андрієць, А.В. Семеняк*

Вищий державний навчальний заклад України «Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці, Україна

Ключові слова: практична підготовка студентів, самостійна робота, навчально-методичний процес.

Буковинський медичний вісник. Т.21, № 3 (83). С. 182-186

DOI:
10.24061/2413-0737.
XXI.3.83.2017.113

E-mail:
akusherstvo1@
bsmu.edu.ua

Мета роботи – підвищити ефективність навчального процесу при вивченні дисципліни «Акушерство та гінекологія» шляхом впровадження різних видів наукової та навчально-методичної роботи для якісної підготовки сучасного лікаря.

Матеріал і методи. Впровадження у навчальний процес різних методів викладання дисципліни «Акушерство та гінекологія» серед студентів 4-го, 5-го та 6-го курсів спеціальності «Лікувальна справа».

Результати. Залучення студентів до науково-дослідницької роботи формує сучасного логічно мислячого лікаря. Наукова робота студентами здійснюється в різних напрямках – від наукових оглядів до спільних з науковим керівником клінічних досліджень. Важливо, щоб студенти брали активну участь у випробуваннях і мали свій невеличкий, самостійний розділ роботи. Велике значення має розбір цікавих клінічних випадків, спостережень, відеозаписів унікальних операцій, маніпуляцій, сумісна публікація результатів роботи.

Для підвищення ефективності навчання студентів, практичної роботи серед лікарів, нами використовуються результати наукових досліджень, нові освітньо-педагогічні технології, методи інтерактивного навчання, матеріали дистанційного навчання в системі MOODLE.

На кафедрі в сучасній системі дистанційного навчання MOODLE створені інформаційні формати навчальних матеріалів, посібників, підручників, тестових та ситуаційних завдань. При цьому використовується принцип модульного навчання.

Висновок. Для практичної підготовки майбутнього лікаря важливим є залучення студентів у роботу студентського наукового товариства, максимальне використання навчальних Інтернет-ресурсів університету, постійне впровадження у навчальний процес сучасних методик, якісне оцінювання студентів.

Ключевые слова: практическая подготовка студентов, самостоятельная работа, учебно-методический процесс.

Буковинский медицинский вестник. Т.21, № 3 (83). С. 182-186

ПРАКТИЧЕСКАЯ ПОДГОТОВКА СОВРЕМЕННЫХ ВРАЧЕЙ*И.Р. Ницович, А.М. Юзько, О.А. Андриец, А.В. Семеняк*

Цель работы – повысить эффективность учебного процесса при изучении дисциплины «Акушерство и гинекология» путем внедрения различных видов научной и учебно-методической работы для качественной подготовки современного врача

Материал и методы. Внедрение в учебный процесс различных методов преподавания дисциплины «Акушерство и гинекология» среди студентов 4-го, 5-го и 6-го курсов специальности «Лечебное дело».

Результаты. Привлечение студентов к научно-исследовательской работе формирует современного логично мыслящего врача. Научная работа студентов осуществляется в разных направлениях – от научных обзоров к совместным с научным руководителем клинических исследований. Важно, чтобы студенты принимали активное участие в испытаниях и имели свой небольшой, самостоя-

тельный раздел работы. Большое значение имеет разбор интересных клинических случаев, наблюдений, видеозаписей уникальных операций, манипуляций, совместимая публикация результатов работы.

Для повышения эффективности обучения студентов, практической работы среди врачей, нами используются результаты научных исследований, новые образовательно-педагогические технологии, методы интерактивного обучения, материалы дистанционного обучения в системе MOODLE.

На кафедре в современной системе дистанционного обучения MOODLE созданы информационные форматы учебных материалов, пособий, учебников, тестовых и ситуационных задач. При этом используется принцип модульного обучения.

Вывод. Для практической подготовки будущего врача важным является привлечение студентов в работе студенческого научного общества, максимальное использование учебных Интернет-ресурсов университета, постоянное внедрение в учебный процесс современных методик, качественное оценивание студентов.

Key words: practical training of students, independent work, teaching and methodical process.

Bukovinian Medical Herald. T.21, № 3 (83). P. 182-186

PRACTICAL TRAINING OF MODERN DOCTORS

I.R. Nitsovych, O.M. Yuzko, O.A. Andriyets', A.V. Semenyak

Objective – to increase the efficiency of the educational process in the study of the discipline «Obstetrics and Gynecology» by introducing various types of scientific and educational work for the qualitative training of a modern physician.

Materials and methods. Introduction into the educational process of various methods of teaching the discipline «Obstetrics and Gynecology» among students of 4, 5 and 6 years in the specialty «General Medicine».

Results. Involving students in research work forms a modern logically thinking doctor. Students' scientific work is carried out in different directions - from scientific reviews to cooperation with the scientific leader of clinical research. It is important that students take an active part in the trials and have their own small, independent section of work. Of great importance is the analysis of interesting clinical cases, observations, videos of unique operations, manipulations, and the joint publication of the results of work.

To improve the efficiency of teaching students, practical work among physicians, we use the results of scientific research, new educational and pedagogical technologies, methods of interactive teaching of distance learning materials in the system MOODLE.

At the department in the modern system of distance learning MOODLE created information formats of educational materials, manuals, textbooks, test and situational tasks. In this case, the principle of modular learning is used.

Conclusion. For practical training of the future doctor it is important to involve students in the work of the student's scientific association, the use of educational online resources of the university, the constant introduction of modern methods in the educational process, and the qualitative assessment of students.

Проблеми вищої медичної освіти

Вступ. На сьогодні одним із найважливіших стратегічних завдань вищої освіти в Україні є забезпечення якості підготовки фахівців, їх адаптація до Європейського простору та світового рівня стандартів. Кінцевою метою впровадження реформ є конкурентоспроможність на ринку праці, визнання за межами України дипломів про вищу освіту [1, 2, 3, 4].

Велике значення у формуванні умінь та навичок правильно практично мислити мають наукові дослідження. У наш час наукову роботу складно організувати, хоча вона заслуговує уважного відношення до себе [5].

Мета дослідження. Підвищити ефективність навчального процесу при вивченні дисципліни «Акушерство та гінекологія» шляхом впровадження різних видів наукової та навчально-методичної роботи для якісної підготовки сучасного лікаря.

Матеріал і методи. Проводилося впровадження у навчальний процес різних методів викладання дисципліни «Акушерство та гінекологія» серед студентів 4-го, 5-го та 6-го курсів спеціальності «Лікувальна справа».

Результати дослідження та їх обговорення. На кафедрі акушерства та гінекології роботи студентського наукового гуртка (СНГ) завжди діяло велике значення. Науковою діяльністю студенти на кафедрі почали займатися ще з далеких післявоєнних років.

Залучаючи студентів до науково-дослідницької роботи, ми готуємо собі майбутні кадри, формуємо сучасного логічно мислячого лікаря. У ході наукових досліджень широко використовуються практичні матеріали з клінічних баз кафедри. Студенти доповідають свої роботи з різних актуальних питань акушерства та гінекології на конференціях, які завжди проходять спільно з лікарями, молодими науковцями. Це створює спадкоємність і зв'язок поколінь між студентами, лікарями та науковцями.

Наукова робота студентами здійснюється в різних напрямках – від наукових оглядів до спільних з науковим керівником клінічних досліджень. Важливо, щоб студенти брали активну участь у випробуваннях і мали свій невеличкий, самостійний розділ роботи.

Велике значення при проведенні СНГ має розбір цікавих клінічних випадків, спостережень, відеозаписів унікальних операцій, маніпуляцій, сумісна публікація результатів роботи. Тоді майбутній лікар буде мати можливість представити в журналі публікації з власної практики, доповісти свої результати на науково-практичній конференції. Результати роботи студенти можуть доповісти на практичних заняттях.

При викладанні дисципліни «Акушерство та гінекологія» використовується принцип модульного навчання. Під час практичних занять проводиться обговорення теоретичного матеріалу з

використанням різноманітних сучасних методик, практична робота у відділенні та оцінювання студентів.

Протягом практичного заняття проводяться різні види контролю знань: початковий, поточний, підсумковий. Різновидом початкового контролю є проведення до початку практичного заняття в системі дистанційного навчання MOODLE тестування студентів, яке, зазвичай, проводять на початку заняття, що є необхідним для виявлення базових знань студентів, вихідного рівня їх підготовки. Тестування студентів поза навчальною аудиторією звільняє час для відпрацювання практичних навичок, дискусій, тощо. Тестування є найбільш актуальним на 4-му та 5-му курсах, коли студенти тільки починають вивчати основи дисципліни. На 6-му курсі втрачається актуальність такого методу, тому питання використання навчального часу для проведення початкового контролю є дискусійним.

Поточний контроль виконує функції мотивації, стимулювання студентів на освоєння знань та умінь, допомагає визначити ступінь засвоєння матеріалу. Поточний контроль проводиться впродовж всього практичного заняття і спонукає студента до безперервної роботи під час заняття, до активної праці навіть у випадку, коли з певних причин він не зміг підготуватися заздалегідь до практичного заняття.

Для підвищення ефективності навчання студентів, практичної роботи серед лікарів, нами використовуються результати наукових досліджень, нові освітньо-педагогічні технології, методи інтерактивного навчання (коротка сучасна лекція-презентація, робота в малих групах, аналіз текстів, рольові ігри, демонстрації домашнього завдання, індивідуальна самостійна робота, дискусії, питання-відповідь, «мозковий штурм»), матеріали дистанційного навчання в системі MOODLE.

На кафедрі в сучасній системі дистанційного навчання MOODLE створені інформаційні формати навчальних матеріалів, посібників, підручників, тестових та ситуаційних завдань.

Орієнтовну можливу модель проведення практичного заняття розглянемо на прикладі 6-го курсу. Практичні заняття зі студентами 6-го курсу проводяться протягом навчального дня за приблизною схемою: практична робота з відпрацюванням практичних навичок – 2-3 години, обговорення теоретичного матеріалу – 2-3 години, контроль знань студентів шляхом вирішення та обговорення тестових завдань «Крок-2» – 1-2 години. Після цього 2-4 години – самостійна робота під контролем викладача у відділеннях пологового будинку з можливістю вечірнього чергування.

Під час практичної роботи студенти беруть участь в обходах, маніпуляціях, обстеженні вагітних і хворих. Викладач акцентує увагу на основ-

них моментах операції, маніпуляцій. У процесі відпрацювання практичних навичок викладач контролює проведення маніпуляцій, обстежень і оцінює їх проведення студентами. Все це стимулює студентів до здобуття якісної освіти.

Підсумковий контроль проводиться наприкінці заняття, циклу навчання і виявляє недоліки у навчанні студентів, викладанні предмета співробітниками кафедри. Це, у подальшому, дає можливість провести корегування навчального процесу, підвищити вимогливість до студентів, співробітників, видати нову навчально-методичну літературу з актуальних проблем акушерства та гінекології. Доцільним при цьому є проведення підсумкових модульних контролів кількома викладачами – тими, хто проводили практичні заняття у даній групі, та викладачами, що не мали відношення до викладання дисципліни на даному курсі. Така практика сприяє більш прозорому оцінюванню не тільки знань студентів, а також роботи викладачів. Ще однією особливістю складання підсумкових модульних контролів при вивченні дисципліни «Акушерство та гінекологія» є складання модульного контролю студентами при академічній групі, а не особисто. Позитивним у такій практиці складання підсумкового модульного контролю є можливість студентів паралельно продовжувати свій навчальний процес, оскільки різні студенти запам'ятовують краще різний матеріал. Саме за такої ситуації відбувається певний обмін досвідом між студентами, вони можуть порівняти свої знання зі знаннями одногрупників та самостійно визначити свій особистий рівень.

Критерієм оцінювання якості знань є підсумкова рейтингова оцінка, яка складається з поточної оцінки контролю підготовленості студента до заняття, оцінки якості виконання практичних завдань та навичок, оцінки вирішення задач проміжного і підсумкового контролю, інтерпретації лабораторних показників, активності студента на практичному занятті. Оцінка озвучується студентам наприкінці заняття і виставляється в електронний журнал успішності. Все це, у сукупності, сприяє підвищенню ефективності навчання.

Ефективне використання в навчальному процесі будь-яких методів навчання вимагає уміння дотримуватися принципів зворотного зв'язку. Більшість студентів потребує схвалення того, що вони зробили добре і правильно. Але ми часто схильні виділяти негативні моменти, фокусувати увагу на помилках, ніж на перевагах і не помічаємо хорошого. Необхідно відзначити спочатку позитивні моменти, а негативні моменти в подальшому будуть вислухані студентом і взяті до уваги. Необхідно намагатися уникати загальних коментарів, які не мотивують до подальшого навчання, а точно і ясно аргументувати свої враження. Вимогливий негативний зворотній зв'язок

негативно впливає на студентів, викликає почуття протидії, відсутність реакції на неї.

Висновки

1. Запропонована модель навчального процесу позитивно впливає на підвищення рівня професійної підготовки студентів, мотивації їх до навчання.

2. Поділ заняття на етапи, розгляд ситуаційних завдань, наукова складова навчального процесу є інструментом розвитку спілкування у науково-практичній роботі, допомагає вирішити клінічні проблеми, покращує засвоєння матеріалу. Це забезпечить формування клінічного мислення, навичок практичної роботи.

Перспективи подальших досліджень. Подальше впровадження та застосування сучасних різноманітних методів навчання для підвищення ефективності засвоєння дисципліни.

Список літератури

1. Вороненко ЮВ, Сердюк АМ. Визначення критеріїв якості в системі безперервного професійного розвитку лікарів та провізорів на основі концепції кредитів. Медична освіта. 2007; 3:11–5.
2. Комюніке Конференції міністрів європейських країн, відповідальних за сферу вищої освіти. Матеріали навч.-наук. конф. Основні засади розвитку вищої освіти України; 2007 Трав. Лондон; Київ, 2008; Книга 4: 24–30.
3. Ніцович ІР, Андрієць ОА, Семеняк АВ. Етапи підготовки майбутніх лікарів. Матеріали навч.-наук. конф. Впровадження нових технологій за кредитно-модульної системи організації навчального процесу у ВМ(Ф)НЗ III-IV рівнів акредитації; 2012 Квіт. Тернопіль; Тернопіль. 2012:360-1.
4. Ніцович ІР. Проблеми підготовки кваліфікованого лікаря. Матеріали навч.-наук. конф. Актуальні питання вищої медичної та фармацевтичної освіти: досвід, проблеми, інновації та сучасні технології; 2012 Бер. Чернівці; Чернівці. 2012: 107-8.
5. Ніцович ІР. Застосування інформаційних технологій у навчальному процесі лікарів-інтернів. Матеріали навч.-наук. конф. Актуальні питання вищої медичної та фармацевтичної освіти: досвід, проблеми, інновації та сучасні технології; 2012 Бер. Чернівці; Чернівці. 2012: 106-7.

References

1. Voronenko YuV, Serdiuk AM. Vyznachennia kryteriiv yakosti v systemi bezperernoho profesiinoho rozvytku likariv ta provizoriv na osnovi kontseptsii kredyitiv [Determination of quality criteria in the system of continuous professional development of doctors and pharmacists on the basis of the concept of credits]. Medychna osvita. 2007; 3:11–5. (in Ukrainian).
2. Komuniuke Konferentsii ministriv yevropeiskykh krain, vidpovidal'nykh za sferu vyschoi osvity [Communique of the Conference of Ministers of European Countries responsible for the field of higher education]. Materialy navch.-nauk. konf. Osnovni zasady rozvytku vyschoi osvity Ukrainy; 2007 Trav. London; Kyiv. 2008; Knyha 4: 24–30. (in Ukrainian).
3. Nitsovych IR, Andriets' OA, Semeniak AV. Etapy pidhotovky maibutnykh likariv [Stages of preparation of future doctors]. Materialy navch.-nauk. konf. Vprovadzhennia novykh tekhnolohii za kredytno-modul'noi systemy orhanizatsii navchal'noho protsesu u VM(F)NZ

Проблеми вищої медичної освіти

- III-IV rinviv akredytatsii; 2012 Kvit. Ternopil'; Ternopil'. 2012: 360-1. (in Ukrainian).
4. Nitsovych IR. Problemy pidhotovky kvalifikovanoho likaria [Problems of training a qualified doctor]. Materialy navch.-nauk. konf. Aktual'ni pytannia vyschoi medychnoi ta farmatsevychnoi osvity: dosvid, problemy, innovatsii ta suchasni tekhnolohii; 2012 Ber. Chernivtsi; Chernivtsi. 2012: 107-8. (in Ukrainian).
5. Nitsovych IR. Zastosuvannia informatsiinykh tekhnolohii u navchal'nomu protsesi likariv-interniv [Application of information technologies in the educational process of interns]. Materialy navch.-nauk. konf. Aktual'ni pytannia vyschoi medychnoi ta farmatsevychnoi osvity: dosvid, problemy, innovatsii ta suchasni tekhnolohii; 2012 Ber. Chernivtsi; Chernivtsi. 2012: 106-7. (in Ukrainian).

Відомості про авторів:

Ніцович І. Р., к.мед.н., доцент кафедри акушерства та гінекології Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці, Україна.

Юзько О. М., д.мед.н., завідувач кафедри акушерства та гінекології Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці, Україна.

Андрієць О. А., д.мед.н., професор кафедри акушерства та гінекології Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці, Україна.

Семеняк А. В., к.мед.н., доцент кафедри акушерства та гінекології Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці, Україна.

Сведения об авторах:

Ницович И. Р., к.мед.н., доцент кафедры акушерства и гинекологии Высшего государственного учебного заведения Украины «Буковинский государственный медицинский университет», г. Черновцы, Украина.

Юзько О. М., д.мед.н., заведующий кафедрой акушерства и гинекологии Высшего государственного учебного заведения Украины «Буковинский государственный медицинский университет», г. Черновцы, Украина.

Андриец О. А., д.мед.н., профессор кафедры акушерства и гинекологии Высшего государственного учебного заведения Украины «Буковинский государственный медицинский университет», г. Черновцы, Украина.

Семеняк А. В., к.мед.н., доцент кафедры акушерства и гинекологии Высшего государственного учебного заведения Украины «Буковинский государственный медицинский университет», г. Черновцы, Украина.

Information about the authors:

Nytsovych Y. R. Candidate of Medical Sciences, Docent, Department of Obstetrics and Gynecology HSEI Ukraine «Bukovinian State Medical University», Chernivtsi, Ukraine.

Yuzko O. M., Doctor of Medical Sciences, Head of Department, Department of Obstetrics and Gynecology HSEI Ukraine «Bukovinian State Medical University», Chernivtsi, Ukraine.

Andryets' O. A Doctor of Medical Sciences, Professor, Department of Obstetrics and Gynecology HSEI Ukraine «Bukovinian State Medical University», Chernivtsi, Ukraine.

Semeniak A. V., Candidate of Medical Sciences, Docent, Department of Obstetrics and Gynecology HSEI Ukraine «Bukovinian State Medical University», Chernivtsi, Ukraine.

Надійшла до редакції 16.05.2017

Рецензент – проф. Кравченко О.В.

© І.Р. Ніцович, О.М. Юзько, О.А. Андрієць, А.В. Семеняк, 2017